

Malmö stad
Förskolenämnden

Datum

2024-09-05

Adress

Lugna gatan 82

Diarienummer

FSKF-2024-9242

Yttrande**Till**

Kommunstyrelsen

**Remiss angående Utbildningsdepartementet -
Statens skolverks redovisning av uppdrag om ett
nationellt professionsprogram
STK-2024-1073**

Förskolenämnden har beslutat att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Förskolenämnden är i grunden positiv till Skolverkets redovisning om nationellt meriteringssystem inom ramen för professionsprogrammet för rektorer, lärare och förskollärare. Förskolenämnden har inga synpunkter på att karriärstegsreformen kopplas till ett nationellt meriteringssystem då legitimerade förskollärare inom förskolan idag inte omfattas av karriärstegsreformen men vill understryka det önskvärda i att karriärstegsreformen ska omfatta även legitimerade förskollärare samt att även rektorer ska kunna meritera sig. Förskolenämnden finner det önskvärt att ett villkor för meritering för förskollärare är att dessa har erfarenhet av att undervisa och arbeta med såväl yngre som äldre barn. Det är också angeläget att Skolverket förtydligar kraven om antalet yrkesverksamma år som krävs för meriteringsnivå 1. Förskolenämnden hade dessutom gärna sett magisterexamen som ett villkor för meriteringsnivå 2 för förskollärare samt finner det därtill önskvärt att Skolverket framställer en vägledning för rektorer som behöver prioritera vilka förskollärare som först ska få gå den för meriteringsnivåerna 2 och 3 obligatoriska uppdragsutbildningen. Förskolenämnden ser positivt på att medverkan i praktisknära forskning kan ersätta 7,5hp om den sökande har varit medförfattare till referentgranskad artikel, men ser behov av att Skolverket förtydligar villkoren. Vidare ser Förskolenämnden risk för ökad administrativ börda om huvudmännen inte får tillgång till ett register där medarbetarnas väg till meritering synliggörs.

Förskolenämnden är i grunden positiv till Skolverkets förslag avseende den nationella strukturen för kompetensutveckling inom professionsprogrammet men anser att det är viktigt att lärosätenas kursutbud utvecklas i närmare samarbete med huvudmännen.

Framförallt är uppdragsutbildningar värdefulla eftersom de utformas efter lokala och kontextuella behov. Förskolenämnden uppskattar att Skolverkets förslag nu innefattar akademiska kurser inom flera huvudområden och menar att det är viktigt att behålla öppenhet snarare än att avgränsa. Förskolenämnden betonar vikten av att skolformernas särart behöver beaktas i framtagandet av den för meriteringsnivåerna 2 och 3 obligatoriska uppdragsutbildningen samt att det i kursutvecklingen av denna kurs särskilt beaktas hur förskollärares undervisning i praktiken ska bedömas. Vidare är Förskolenämnden i grunden positiv till Skolverkets förslag till kompetensutvecklingsinsatser för rektorer men vill betona angelägenheten av att det framgent utvecklas fler FFR-kurser för förskolans rektorer.

Det nationella professionsprogrammet innebär att den statliga styrningen av skola och förskola ökar. Förskolenämnden menar att detta kan skapa otydlighet i gränsdragningen mellan stat och skolhuvudmannen. Förskolenämnden vill därför understryka huvudmannens och rektors fortsatta ansvar för kompetensutveckling eftersom lokala och kontextuella faktorer påverkar förutsättningarna för kvalitet och likvärdighet.

Huvudmannen åläggs stort ansvar att skapa de förutsättningar som krävs för kompetensutvecklingen inom professionsprogrammet, framförallt för att ge lärare, förskollärare och rektorer tid för deltagande och fullgörande av utbildningarna samtidigt som förskolebarnen ska utbildas och undervisas av kompetent personal. Förskolenämnden vill påtala att Skolverkets redovisning inte i tillräcklig utsträckning har beaktat vilka ekonomiska och personella konsekvenser införandet av det nationella professionsprogrammet kan få för huvudmännen. Exempelvis är det oklart om kompetensutvecklingsinsatserna i alla delar ska genomföras helt, delvis eller inte alls under betald arbetstid. Ett ekonomiskt stöd från nationell nivå behöver beaktas och förskolenämnden instämmer med Skolverkets bedömning att det är angeläget med en översyn av hur statsbidrag framgent kan hanteras avseende kompetensutvecklingsinsatser.

Professionsprogrammet är omfattande och innebär många valmöjligheter vilka kan vara svåra att överblicka för dem som berörs. Förskolenämnden menar att det är viktigt att det görs stora nationella informationsinsatser på ett överskådligt och målgruppsanpassat sätt.

Förskolenämnden ställer sig positiv till att Skolverket får ansvar för professionsprogrammet och registrering av meriteringsnivåer. Det är också positivt att rådet för professioner i skolväsendet även framgent föreslås bistå Skolverket i det fortsatta utvecklingsarbetet av innehållet i den nationella strukturen för kompetensutveckling, liksom uppföljning och utvärdering av professionsprogrammet.

Yttrande

I maj 2023 beslutade riksdagen om ändringar i skollagen som innebär att det införs ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare inom skolväsendet. Skolverket har fått i uppdrag att utveckla professionsprogrammets nationella struktur för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare inom skolväsendet samt det nationella meriteringssystemet för legitimerade lärare och förskollärare. Den 14 maj 2024 redovisade Skolverket sitt uppdrag till regeringen. Vid besvarandet av remissen har Utbildningsdepartementet önskat remissinstansernas synpunkter på framför allt förslaget till förordning om nationellt meriteringssystem för legitimerade lärare och förskollärare inom skolväsendet (avsnitt 3 i redovisningen), vilket även innebär de meriterande kompetensutvecklingsinsatser som föreslås utgöra villkor för de tre meriteringsnivåerna.

Förskolenämnden är i grunden positiv till Skolverkets förslag. Professionsprogrammet kan bidra till yrkenas attraktivitet, transparens vid tjänstetillsättning, ökad legitimitet för karriärtjänsterna och bättre förutsättningar för nationell likvärdighet avseende professionernas kompetens och kompetensutveckling samt i förlängningen förbättrad undervisning i förskola och skola. Förskolenämndens yttrande om Skolverkets redovisning berör meritering och registrering av meritering, kompetensutvecklingsinsatsernas utformning och innehåll, gränsdragningen mellan stat och huvudmän, ekonomiska och personella förutsättningar, implementering samt Skolverkets och rådet för professioners roller.

Meritering och registrering av meritering

Förskolenämnden har inga synpunkter på att karriärstegsreformen kopplas till ett nationellt meriteringssystem då legitimerade förskollärare inom förskolan idag inte omfattas av karriärstegsreformen. Förskolenämnden välkomnar dock karriärvägar för lärare, förskollärare och rektorer då det skapar förutsättningar för ökad yrkesattraktivitet, bättre möjligheter för huvudmän ur ett kompetensförsörjningsperspektiv och därmed i förlängningen högre kvalitet i barns omsorg och undervisning samt utbildningen i sin helhet. Därför vill förskolenämnden understryka det önskvärda i att karriärstegsreformen även ska omfatta legitimerade förskollärare så att förskolan jämföras med andra skolformer. Det är därtill önskvärt att även rektorer ska kunna meritera sig inom ramen för professionsprogrammet.

Förskolenämnden ställer sig positiv till att Skolverkets redovisning innehåller förslag på tre meriteringsnivåer jämfört med det förslag som regeringen lämnade 2021 om en förordning om nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare. Vidare instämmer Förskolenämnden med Skolverkets förslag att meriteringsnivåerna ska benämnas 1, 2 och 3. Att följa det tidigare förslaget om att en av meriteringsnivåerna skulle benämnas ”erfaren” skulle innebära risk för missförstånd och

sammanblandning med ordets betydelse i det allmänna språkbruket. Att benämna meriteringsnivåerna 1, 2 och 3 underlättar en tydlig kommunikation. Dock finns risk att sifferbeteckningen medför konsekvenser vid eventuellt senare införande av fler meriteringsnivåer mellan de nu föreslagna.

Att meriteringsnivå 1 ska utgöra villkor för meriteringsnivåerna 2 och 3 samt att den sökande på samtliga meriteringsnivåer ska vara yrkesverksam på minst halvtid som lärare eller förskollärare inom skolväsendet finner Förskolenämnden vara rimliga krav. Skolverket kan dock behöva förtydliga kraven om antal yrkesverksamma år för att det ska bli tydligt vad som gäller för dem som arbetat deltid, eftersom det att inneha en tjänst under sex år inte nödvändigtvis innebär detsamma som att ha undervisat sex år på heltid. Förskolenämnden skulle därtill välkomna en konkretisering av hur mycket undervisning begreppet yrkesverksam ska innebära, då en tjänst som lärare och förskollärare i praktiken till vissa delar kan fyllas med andra arbetsuppgifter.

Förskolenämnden ser positivt på att det krävs meriterande utbildning om minst 15 hp efter behörighetsgivande examen för att uppnå den meriteringsnivå 1. Förskolenämnden finner de föreslagna övergångsreglerna rimliga, dvs. att lärare och förskollärare med minst tolv års erfarenhet endast behöver ha klarat 7,5 hp efter den behörighetsgivande examen. Vidare finner Förskolenämnden också sex års yrkeserfarenhet rimlig. Skolverket motiverar de sex åren med att lärare då har erfarenhet av två årskullar. Förskolan skiljer sig dock från övriga skolformer i och med att det saknas stadier, att ett barn kan befinna sig i förskolan under fem år samt att förskolans särart bygger på att omsorg, lärande och utveckling bildar en helhet. Arbetet med att främja lärande pågår barnens hela förskoletid och förskollärarstudenter utbildas för att arbeta med barn i alla åldrar. Förskolenämnden finner det därför önskvärt att ett villkor för meriteringsnivå 1 för förskollärare är att dessa har erfarenhet av att undervisa och i övrigt arbeta med såväl yngre barn (till och med sommaren barn fyller 3 år) som äldre barn (från och med hösten barn fyller 3 år) och ser det som rimligt att den erfarenheten ska bekräftas av rektor vid ansökan om meritering.

Att lärare och förskollärare som vill ansöka om meritering på meriteringsnivå 2 ska ha genomgått meriterande utbildning om 60 hp, varav minst 30 hp på avancerad nivå, efter behörighetsgivande examen är ett relevant krav som kan bidra till ökad yrkeskompetens på vetenskaplig grund. Förskolenämnden vill dock framhäva betydelsen av magister-/masterexamen för förskollärare eftersom deras behörighetsgivande examen är på grundnivå. Metod-, teori- och uppsatskurser på avancerad nivå leder till kunskapsdjup och analytisk kompetens som är värdefulla för förskollärarnas undervisningsutveckling, ansvar i det systematiska kvalitetsarbetet och ledarskap. Därför hade Förskolenämnden gärna sett magisterexamen som ett villkor för meriteringsnivå 2 för förskollärare.

Att examen på forskarnivå krävs för meritering på den högsta meriteringsnivån (3) är rimligt. I praktiken kommer det dock enligt Förskolenämndens bedömning inom överskådlig tid bli svårt att finna aspiranter till denna nivå eftersom det i stor utsträckning saknas forskarutbildade förskollärare och då få större insatser gjorts från nationell nivå för att få förskollärare att gå forskarutbildning.

Förskolenämnden välkomnar att den föreslagna obligatoriska kursen *Vidareutveckling och analys av kvalitet i undervisning* (VAK), 7,5 hp, ska användas till att bedöma villkoret undervisning av hög kvalitet samt därtill utgöra villkor för meriteringsnivåerna 2 och 3. Skolverkets förslag är mer genomtänkt, rimligt och hanterbart än den kollegiala bedömning som tidigare föreslagits. Förskolenämnden uppskattar att rektor vid ansökningsförfarandet aktivt ska intyga att läraren eller förskolläraren får avsätta tid för att genomföra kursen men vill samtidigt påtala att rektors intygande förutsätter strategisk planering av kompetensutvecklingsinsatser på både enhetsnivå och huvudmannanivå. Detta kan komma att innebära att rektor och huvudman måste göra nödvändiga prioriteringar om vilka lärare och förskollärare som ska komma ifråga först. Som stöd för denna prioritering finner Förskolenämnden det önskvärt att Skolverket framställer någon form av vägledning, inte minst för att de meriterande kompetensutvecklingsinsatserna är omfattande och innebär många vägval. En lättöverskådlig vägledning kan med fördel skapas i samband med nationella informationsinsatser om professionsprogrammets olika delar.

Förskolenämnden ser positivt på att medverkan i praktisknära forskning ska kunna ersätta 7,5hp vid ansökan om meritering till meriteringsnivå 2 om den sökande har varit medförfattare till en publicerad artikel. Publicering bidrar till kunskapsspridning och beprövad erfarenhet. Förskolenämnden ser dock behov av att Skolverket utvecklar resonemanget om vad slags artikel detta kan innebära samt villkoren för referentgranskning. Det kan finnas fördelar med att, utöver medförfattarskap till referentgranskad artikel i vetenskapliga tidskrifter, även acceptera så kallade utvecklingsartiklar inom ramen för exempelvis ULF- och iFous-program. Det finns också fördelar med att publicera i populärvetenskapliga böcker avsedda som exempelvis kurslitteratur på lärar- och förskolläraryrkesutbildningar under förutsättning att sådana böcker redigeras av forskare och att redigeringsprocessen följer de villkor som Skolverket förtydligar avseende referentgranskning.

Skolverkets förslag att uppnådda meriteringsnivåer ska registreras i samma nationella lärar- och förskolläraryrkesregister som lärar- och förskolläraryrkeslegitimationerna medan genomgångna kurser registreras i lärosätenas studieregister ställer sig Förskolenämnden positiv till. Det vore dock önskvärt för huvudmännen att inte bara kunna begära utdrag om meritering i samband med tjänstetillsättning utan också kunna regelbundet följa sina lärares och förskollärares väg till meritering, liknande det förslag som

presenterades 2021. Det hade underlättat för huvudmännens uppföljning och planering samt det stöd som arbetsgivaren kan ge individuella lärare, förskollärare och rektorer avseende karriärplanering och kompetensutveckling. Utan egen tillgång till sådant register kan huvudmännen regelbundet behöva efterfråga kurs- och examensintyg från medarbetare vilket riskerar att medföra en ökad administrationsbörda.

Kompetensutvecklingsinsatsernas utformning och innehåll

Förskolenämnden framhåller att det genom ett nationellt professionsprogram finns en reell möjlighet att skapa ett nationellt sammanhållet system av kompetensutvecklande insatser av hög kvalitet som möter professionens identifierade behov. Ett nationellt professionsprogram kan också gynna samverkan mellan lärosäten och yrkesverksamma lärare, förskollärare och rektorer samt stärka professionernas yrkeskompetens på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Det finns dock risker med ett ökat nationellt fokus på individualiserade kompetensutvecklingsinsatser med tanke på befintlig kunskap om att lärande sker i sociala sammanhang. Förskolenämnden uppskattar därför Skolverkets resonemang om nödvändiga kopplingar mellan de individuella kompetensutvecklingsinsatserna och det kollegiala lärandet i form av professionella lärandegemenskaper. Detta är framförallt viktigt att beakta när det handlar om skolformen förskola där en stor andel av medarbetarna utgörs av barnskötare utan akademisk utbildning. Den nationella kompetensutveckling som hittills getts förskolan, exempelvis läslyftet, har i huvudsak utgått från och främjat det kollegiala lärandet. Professionsprogrammet ställer därför höga krav på såväl huvudmännen som lärosätena att skapa förutsättningar för såväl det individuella lärandet som det kollegiala lärandet genom förväntningar på lokala professionella lärandegemenskaper. I utformandet av såväl nationellt utformade som lokalt utformade kurser samt praktikinära forskning skulle det därför kunna vara värdefullt att belysa förskolläraernas ledarskap i relation till det kollegiala lärandet respektive förskolläraernas ansvar för undervisningen.

Förskolenämnden välkomnar att professionsprogrammet bidrar med ökat fokus på att lärare, förskollärares och rektors yrkeskompetens ska vila på vetenskaplig grund i och med att kompetensutvecklingsinsatserna ska utformas av och i nära samarbete med lärosäten, i form av såväl akademiska kurser som praktikinära forskning. Förskolenämnden vill framhålla det positiva i att utgå från lärosätenas befintliga kursutbud som redan är relevant och angeläget för förskolors och skolors förbättringsbehov. Dock kan det befintliga kursutbudet med fördel utvecklas i än större samarbete med huvudmännen, inte bara på nationell nivå utan även lokalt. Framförallt vill Förskolenämnden framhäva uppdragsutbildningars värde eftersom de utformas efter lokala och kontextuella behov.

Det är angeläget att kompetensutvecklingsinsatserna i första hand syftar till att höja kvaliteten i det direkta arbetet med barn och elever och i andra hand att förbereda för forskning. Förskolenämnden välkomnar därför att kompetensutvecklingsinsatserna inom professionsprogrammet avser att bredda, fördjupa och specialisera professionernas kompetens. Att exempelvis kurser i handledarskap för studenter och mentorskap för nyexaminerade lärare och förskollärare kan ingå i kursutbudet är positivt och angeläget. Sådana kurser bidrar både till att stärka lärares och förskollärares ledarskap, kritisk granskning och utveckling av såväl andras som egen undervisning samt gynnar därtill huvudmannens arbete med kompetensförsörjning. Det är också positivt att medverkan i praktisknära forskning kan utgöra en av kompetensutvecklingsinsatserna inom professionsprogrammet och även ersätta 7,5 hp vid ansökan om meritering på nivå 2.

Förskolenämnden uppskattar professionsprogrammets strävan efter att fler lärare, förskollärare och rektorer ska ta examen på avancerad nivå. Redan idag kan rektorer använda sina högskolepoäng från rektorsprogrammet i en magister- eller masterexamen men det är värdefullt att även FFR-kurser (Fortbildning för rektorer) ska kunna ingå framgent. Ett liknande sätt att bygga en magister- eller masterexamen för lärare och förskollärare i exempelvis pedagogik, pedagogiskt arbete eller utbildningsvetenskap utifrån genomgångna enstaka kurser på avancerad nivå skulle säkerligen vara eftertraktat och motiverande. Vidare vill Förskolenämnden betona angelägenheten av att det framgent utvecklas fler FFR-kurser för förskolans rektorer. Förskolans särart, där omsorg, utveckling och lärande bildar helhet samt det faktum att förskolans kontextuella, kulturella och historiska faktorerna skiljer sig från skolans ställer särskilda krav på rektorers ledarskap. Det finns visserligen redan några exempel på FFR-kurser som riktar sig till förskolans rektorer, med utgångspunkt i det pedagogiska ledarskapet, men det är angeläget att kursutbudet breddas för att möta praktikens behov.

Det är också värdefullt att Skolverkets förslag nu innefattar akademiska kurser inom fler huvudområden än tidigare. Didaktik, barn- och ungdomsvetenskap, pedagogik, specialpedagogik, pedagogiskt arbete, undervisningsämnen, utbildningsvetenskap och utbildningsledning är alla relevanta huvudområden. Förskolenämnden vill påtala vikten av att behålla en öppenhet avseende akademiska huvudområden snarare än att avgränsa.

Skolverkets redovisning avspeglar en medvetenhet om att kompetensutvecklingsinsatser behöver anpassas till de olika skolformernas särart. Det är därför av vikt att Skolverket i sina beslut om kompetensutveckling uppmärksammar dessa skillnader och anpassar innehållet efter skolformen. Förskolenämnden vill betona vikten av att utformning av och innehåll i den för meriteringsnivåerna 2 och 3 obligatoriska kursen *Vidareutveckling och analys av kvalitet i undervisning* (VAK) om 7,5 hp behöver ta stor

hänsyn till förskolans särart, där omsorg, lärande och utveckling bildar helhet. En särskild VAK-kurs enbart för förskollärare är dock inte eftersträvansvärt då det också finns fördelar med att analysera undervisning över skolformsgränserna, på samma sätt som rektorsprogrammet riktar sig till rektorer i alla skolformer. Det är värdefullt att belysa såväl det generella som det specifika i en kurs som syftar till att analysera och utveckla undervisning. Vid kursutvecklingen av VAK-kursen är det också angeläget att nogga överväga hur förskollärares undervisning i praktiken ska bedömas. Förskolenämnden menar att det att ha uppnått meriteringsnivå 2 eller 3 kommer att utgöra en kvalitetsstämpel på att förskollärares undervisning håller särskilt hög kvalitet såväl teoretiskt som i det praktiska mötet med barnen.

Gränsdragning mellan stat och huvudmän

Det nationella professionsprogrammet innebär att den statliga styrningen av skola och förskola ökar. Förskolenämnden vill påtala att detta kan skapa en otydlighet i gränsdragningen mellan staten och skolhuvudmannen gällande ansvar för professionernas kompetensutveckling. Professionsprogrammet kan medföra frågor kring vem som bestämmer huruvida läraren, förskolläraren eller rektorn ska kunna delta i en kompetensutvecklingsinsats, när kompetensutvecklingen ska ske och vilka kompetenser som ska utvecklas.

Av skollagen följer redan i dag att det är huvudmannen som ansvarar för att personalen ges möjlighet till kompetensutveckling. Vidare framgår av 2 kap. 34 a § skollagen att huvudmannen ska se till att lärare och förskollärare erbjuds möjlighet att delta i kompetensutveckling. Av läroplanerna följer att rektor har ansvar för att personalen får den kompetensutveckling som krävs. Alla förskolor, skolor och huvudmän ska bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete för att vidareutveckla verksamheten. Centralt i det systematiska kvalitetsarbetet är huvudmännens ansvar att utbildningen utformas så att den möter de behov som finns och ger förutsättningar för elevernas utveckling och lärande. De behov som framkommer genom analysen i kvalitetsarbetet ska ligga till grund för förbättringar och kompetensutvecklingsinsatser.

Förskolenämnden vill betona vikten av att huvudmännen även fortsättningsvis har ansvar för kompetensutvecklingsinsatser eftersom lokala och kontextuella faktorer påverkar förutsättningarna för kvalitet och likvärdighet. Det är därför viktigt att det finns en kontinuerlig dialog med huvudmännen i den fortsatta utformningen av professionsprogrammet, på alla nivåer. Det är viktigt att huvudmännen ges stora möjligheter att utveckla samarbetet med lärosätena, inte bara på nationella nivå, utan även den nära samverkan om kursutbudet utifrån lokala behov. Förskolenämnden ser redan idag att det kommande nationella professionsprogrammet bidrar med ökat intresse för uppdragsutbildningar vars innehåll och utformning med fördel kan ske utifrån lokala och kontextuella behov.

Ekonomiska och personella förutsättningar

Förskolenämnden vill understryka att redovisningen inte i tillräcklig utsträckning har beaktat vilka ekonomiska och personella konsekvenser införandet av det nationella professionsprogrammet kan få för huvudmän med olika behov och förutsättningar.

Förskolenämnden ser behov av att Skolverket förtydligar det nationella professionsprogrammets roll i förhållande till övriga nationella professionsinsatser i form av statsbidragsmedel. Av avsnitt 10 framgår att rådet har framfört synpunkter på att statsbidragsmedel kan behöva omfördelas och tydligare riktas mot insatser för förskollärare, lärares och rektorers kompetensutveckling. Skolverket gör bedömningen att det kan finnas anledning att se över befintliga statsbidrag och på så sätt effektivisera stödet, minska risken för att kompetensutvecklingsinsatser konkurrerar med andra behov i verksamheten och minska den administrativa bördan. Förskolenämnden är generellt positiv till befintliga statsbidrag men instämmer med Skolverkets bedömning att det är angeläget med en översyn av hur statsbidrag framgent kan hanteras gällande kompetensutvecklingsinsatser. Även om en översyn av statsbidrag är angelägen vill Förskolenämnden betona vikten av långsiktighet. Ändringar kan få omfattande konsekvenser för de insatser huvudmännen redan planerat för. Förskolenämnden har exempelvis en långsiktig planering för statsbidrag som tar ansats i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete och ser därmed utmaningar i att omfördela finansiering till kompetensutveckling inom professionsprogrammet. Förskolenämnden vill därutöver understryka vikten av att karriärstegsreformen till fullo införs och finansieras med hjälp av statsbidrag även inom skolformen förskola.

Skolverkets redovisning gör klart att rektor ska intyga att lärare och förskollärare får avsätta tid för deltagande i den för meriteringsnivåerna 2 och 3 obligatoriska VAK-kursen. Därutöver åläggs huvudmännen stort ansvar att skapa de förutsättningar som krävs för alla delar av de meriterande kompetensutvecklingsinsatserna, framförallt tid för deltagande och fullgörande av utbildningarna samtidigt som barn och elever ska utbildas och undervisas av kompetent personal. Den omständigheten att deltagande i professionsprogrammet kommer att medföra att många av de allra skickligaste legitimerade förskollärarna frigörs från arbetet i barngrupp, får sannolikt konsekvenser för barnen samt undervisningens kontinuitet och kvalitet. Det är också oklart om kompetensutvecklingsinsatserna i alla delar ska genomföras helt, delvis eller inte alls under betald arbetstid. Oavsett vad som blir fallet kan det få konsekvenser för individernas motivation samt huvudmannens möjligheter att prioritera och stödja olika kompetensutvecklingsinsatser. Eftersom professionsprogrammets kompetensutvecklingsinsatser kommer att innebära ökade kostnader för huvudmännen behöver ett ekonomiskt stöd från nationell nivå beaktas.

Förskolenämnden noterar att det kommande professionsprogrammet redan har medfört ett lokalt ökat intresse för och medveten strävan efter kompetensutvecklingsinsatser i form av akademiska kurser och praktknära forskning. Detta kan framgent medföra ett ökat tryck på utbildningsplatser och uppdragsutbildningar. Förskolenämnden vill därför betona att staten behöver ta ansvar för att, utöver att bidra till huvudmännens finansiering av nödvändiga förutsättningar, även ge lärosätena tillräckliga resurser för att möta ett potentiellt ökat söktryck.

Implementering

Förskolenämnden anser att en nationell struktur för kompetensutveckling bidrar till ett främja likvärdig och kvalitativ kompetensutveckling som blir mindre beroende av huvudmännens olika förutsättningar. Det är av vikt att styrning och syfte med insatserna klargörs på olika nivåer för att professionsprogrammet ska få avsedd verkan. I avsnitt 10 anges att implementeringen av ett nationellt professionsprogram kommer att vara ett viktigt moment för att skapa kännedom om, acceptans för och en djupare förståelse om professionsprogrammet hos målgrupperna. Professionsprogrammet är omfattande och innebär många valmöjligheter vilka kan vara svåra att överblicka för dem som berörs. Förskolenämnden vill därför betona vikten av att det görs stora nationella informationsinsatser på ett överskådligt sätt. Det behövs målgruppsanpassning av informationen om vad det kan innebära att bredda, fördjupa och specialisera sin kompetens samt vad värdet av meritering på olika nivåer består av. Skolverket behöver i sin kommunikation precisera vad professionsprogrammet syftar till, hur det är uppbyggt och vad det kan skapa för möjligheter för målgrupperna.

En stegvis implementeringsprocess kan vara värdefull. Vilka steg som först ska tas respektive behöver ske parallellt behöver avvägas noggrant. Utöver de frågor som redovisas har Förskolenämnden till exempel iakttagit att meriteringsnivå 1 måste vara uppnådd innan en lärare eller förskollärare kan söka in på den nya VAK-kursen som är en förutsättning för meriteringsnivå 2 och 3. Detta kan få betydelse i ansökningsprocessen.

Skolverkets och rådet för professioners roller

Förskolenämnden ställer sig positiv till att Skolverket får ansvar för professionsprogrammet och registrering av meriteringsnivåer. Det är också positivt att rådet för professioner i skolväsendet även framgent föreslås bistå Skolverket i det fortsatta utvecklingsarbetet av innehållet i den nationella strukturen för kompetensutveckling, liksom uppföljning och utvärdering av professionsprogrammet.

11 (11)

Ordförande

Mohamed Yassin (MP)

Nämndsekreterare

Ida Alm